

esse i at respektere de gældende Regler og den almindelige politiske Situation. Dette forandrer imidlertid ikke den Kendsgerning, at de egentlige retlige Pligter, som indeholdes i Haagerkonventionerne, kun gaar saa vidt, som jeg har omtalt.

Tilbage staar alene Spørgsmaalet om, hvorvidt Folkeforbundspagten har forandret noget i disse Forhold og for de enkelte Forbundsmedlemmer har skabt nye Forpligtelser til at tilvejebringe eller vedligeholde militære Rustninger, som ikke paa-hvilede dem efter de tidligere Regler. Her kan jeg fatte mig i Korthed, da Spørgsmaalet allerede saa ofte har været gjort til Genstand for Overvejelser og Forhandlinger. Jeg skal kun henvisse til den i Januar 1920 afgivne Betænkning angaaende Danmarks Tiltræden af Folkenes Forbund, som blandt andet er underskrevet af de ærede Medlemmer Hr. N. Neergaard og Hr. P. Munch, og hvori det udtrykkelig hedder, at der „ikke er tillagt Forbundsraadet nogen Myndighed til at fastsætte et Mindstemaal, hvorunder Rustningerne ikke maa indskrænkes“. Naar det i den daværende Regerings Bemærkninger til Forslaget til Rigsdagsbeslutning hedder, at „Forbundspagten dog forudsætter som et Faktum, at der hos de enkelte Stater findes en vis Militærstyrke“, saa maa dette ikke forstaas saaledes, at der her er Tale om nogen retlig Forudsætning, der medfører nogen retlig Forpligtelse for de enkelte Medlemmer. Der er alene, saaledes som det jo ogsaa udtrykkelig er sagt, Tale om noget rent faktisk, nemlig at der paa det Tidspunkt, da Forbundet blev oprettet, fandtes et Militærvæsen hos Medlemmerne.

Heller ikke Pagtens Artikel 10 paalægger Medlemmerne militære Forpligtelser, og i Artikel 16, 2det Stykke, er der alene givet Raadet Ret til at stille Forslag om, hvorledes de internationale Militærstyrker, der skal benyttes overfor en pagtbrydende Stat, skal tilvejebringes. Men det er en Selvfølge og ogsaa Gang paa Gang hævdet fra forskellig Side, at Raadet derved maa tage Hensyn til de særlige militære Forhold hos de enkelte Forbundsmedlemmer.

I det hele taget turde det sikkert være at betegne som en mærkelig Tankegang, at Forbundspagten skulde tilsigte at paalægge Medlemmerne nye Forpligtelser til at tilvejebringe eller vedligeholde militære Rustninger. Tværtimod bæres hele Forbundspagten af den stik modsatte Idé. Den knæsætter Afrustningstanken som et af de allervigtigste internationale Principper, som der bør arbejdes hen paa af al Kraft.

Man tør sikkert roligt hævde, at Afrustningsbestræbelserne i de enkelte Lande ikke vil møde nogen Modstand fra Folkeforbundet, men tværtimod vil blive paa-skønnet fra samme. Noget andet er, at Pagten under de faktiske Forhold har været nødsaget til at gøre visse Lempelser med Hensyn til Afrustningstankens hele og fulde Gennemførelse.

Andre Talere har lagt helt andre Ting ind i disse Bestemmelser. Heller ikke jeg er ukendt med daværende Udenrigsminister Deuntzers og Professor Matzens Udtalelser om det paagældende Spørgsmaal — Udtalelser og Betragtninger, som dog nu paa Grund af den i Mellemtiden stedfundne Udvikling af Folkeretten maa betragtes som forældede.

Som en afsluttende Bemærkning vil jeg gerne tilføje, at man naturligvis maa være klar over, at hele det foreliggende Spørgsmaal staar i en vis Forbindelse med, hvorledes de almindelige Udsigter for Afrustningstankens internationale og endelige Gennemførelse nu og i Fremtiden stiller sig ude i Verden. Her er et Punkt, hvor vi aldrig kan naa til en Løsning en Gang for alle, og hvor vi stadig maa være forberedte paa at have et aabent Blik for Udviklingens Tendens. Men denne Tendens gaar i Øjeblikket i den rigtige Retning, saa at vi har al Grund til baade at støtte den udadtil, saa meget som vi formaar, og ogsaa indadtil at lade den faa den Betydning for Ordningen af det foreliggende Spørgsmaal, som tilkommer den. Jeg mener derfor, vi har Lov til at haabe paa, at det af Regeringen fremsatte Forslag, ligesom det vil bidrage til at skabe Klarhed her i Landet, ogsaa vil blive et om end nok saa beskedent Bidrag til, at ogsaa Spørgsmaalets internationale Behandling føres i den Retning, som vi anser for den rigtige.

Jeg ønsker hertil at føje, at dersom nye Momenter maatte komme til at foreligge, vil Ministeriet overveje, hvilken Indflydelse disse kan øve paa Sagen under dens videre Behandling, og vil ogsaa være villig til at give Rigsdagen Oplysning om saadanne nye Momenter, for saa vidt de maatte anses for at være af tilstrækkelig Betydning i saa Henseende.

Hermed kunde jeg i Grunden afslutte mine Bemærkninger, men maaske maa det være mig tilladt endnu at tilføje en mere personlig Bemærkning. For mig staar det saaledes, at der mellem de forskellige Standpunkter her i Salen, selv om det teoretisk set maaske kan tage sig ud som